

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Murenulæ Sacræ Vestis Sponsæ Regis Æterni
Vermiculatæ Opus, De Privilegiis Ordinum Regularium**

Alviset, Virginius

Campidonaë, 1673

§. 3. De potestate Regular. ad dispensandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62361)

respondeo, ea intelligenda seclusis privilegii, at ubi admittuntur privilegia, locum non habet eorum dispositio.

Nono magna est differentia inter absolutionem, quae datur a peccatis, & eam quae a censuris. Nam a peccatis nemo absolvitur, etiam in articulo mortis, nisi sit Sacerdos, sed a censuris potest Laicus in illo articulo absolvere, quia in tali casu censetur Ecclesia per episcopiam ita velle, & potestatem ad hoc necessariam concedere. Ita Gloss. c. postoratus de off. ord. §. prae-
 nia Panor. a nobis de sentent. excommunicat. Angel. v. absolutio 3 nu 17 Armill. eod. v. nu. 40. ubi citat D. Tho. Anson. in sum. Dian. v. absol. a censur. nu 57. Ubi citat Laym. Et ex Marchino addit, ita observandum esse in praxi, cum sit opinio non solum probabilis, sed etiam ex qua nullum inconueniens sequitur, quin potius magna utilitas morientis. Quod verò Zambr. ait in decis. aur. cap. 7. dub. 2. nu. 7. Id quidem posse Diaconum non tamen aliam, caret fundamentum, cum de hoc nihil habeatur in iure. Et epicheia in qua solum versamur, aequè in Laico militet atque in Diacono, ob eandem rationem, nempe ob necessitatem morientis.

§. III.

De potestate Regularium ad dispensandum.

- 1 Regulares possunt aperire litteras penitentiariae Romanae, & secundum eas dispensare.
- 2 Regulares possunt dispensare in omni irregul. proveniente ex minori delicto, occulto, & ubi id conceditur Episcopis de quo varia exempla proponuntur 3. & seqq.
- 3 Regulares possunt dispensare in omnibus votis, & iuramentis reservatis Episcopis, & seq.
- 4 Non autem in reservatis Papae quae sunt quinque 12. & 22. fallit tamen in diversis casibus.
- 5 Votum transmarinum; ad limina, & composit. est

- reservatum, etiam factum ex sola devotione, & 24.
- 25 In voto Religionis potest Regularis dispensare in diversis casibus.
- 26 Item in voto castitatis.
- 27 Sed observandum quomodo fuerit conceptum.
- 28 In voto absoluto castitatis dum subest periculum incontinentiae possunt Episcopi, & Regul. dispensare.
- 29 Quomodo estimandum illud periculum.
- 30 In votis, & iuramentis, non dispensatur in praesentia iudicium tertii.
- 31 Satis commutare votum, quam absolute dispensare. Non semper potest dispensare in voto, qui potest illud irritare ibid.
- 32 An possit quis commutare suum votum proprio arbitrio.

Gregorius XIII. concessit Soc. Jesu, & Patres expositi a suis Superioribus audiendis confessionibus, possint aperire litteras Apostolicas, seu supremam penitentiariae, & secundum ipsarum tenorem absolvere, & dispensare, perinde ac si forent graduati in Theologia, vel sacris Canonibus; cum ad tales solum ejusmodi litterae dirigi sint solite. Compend. privil. Societ. v. confessores §. 3. Portel. v. conf. approb. n. 34. Capuce. in annot. ad Casar. eod. v. & Ro. der. 10. 1. q. 6 3. a. d. Quomodo verò Confessarius se gerere debeat, in aperiendis ejusmodi litteris, vide Portel. loc. cit. Sanch. de matr. lib. 8. d. 34. & Bonac. d. 1. de leg. q. 2. par. 2. tomo 2. operum.

Eugenius. IV. concessit Minoribus & Sixt. IV. Minimis, facultatem dispensandi toties quoties, in omni irregularitate, quae provenit vel ex minori delicto, vel ex quovis alio occulto, (*) prout jus commune permittit Episcopis. B. quae incipit: Sedes Apostolica. Vega in sum. v. absolutio casu 43. Portel. v. confessor. nu. 32. Casar. (*) Potestas dispensandi data Regularibus est favorabilis, & ideo extendenda Sanch. in summ. lib. 4. cap. 43. num. 5.

Q. r. abso.

REGIA
 GYLAUVN
 ET
 NMENTARIUM
 IN REGILAS
 NCELLANUS
 POSTOLICOR

- v. absolutio, quoad secul. 2. Henric. lib. 7. de indulg. cap. 28. Cælest. Suesl. tract. 8. cap. 8. Et Chass. tr. 5. cap. 4. prop. 1. Et quia Tridentinum connumeratur pro jure communi, ideo possunt Regulares, virtute hujus privilegii, dispensare, prout idem Trident. concedit Episcopis in sess. 24. cap. 6. de Ref.
- 3 Et sic v. g. possunt dispensare cum illo, qui suscepit Ordines ante etatem, vel cum esset excommunicatus, vel sine dimissoriis, vel cum falsis, & hac occasione incurrit suspensionem, cap. Lugdunen. § 9. q. 1. & cap. eos qui de temp. ord. in 6. tunc enim si casus est occultus, ut potest Episcopus in eo dispensare ita & Regularis, secundum Avil. de cens. p. 3. d. 6. dub. 1. Palaum tom. 6. d. 4. p. 9. Laym. lib. 1. tr. 5. p. 3. cap. 4. Bassæ in floribus Theol. v. suspensio 3. Villalob. in summ. tomo 1. tr. 9. diff. 60. March. de Sacr. ord. tract. 1. p. 5. cap. 3. & 11. Et Dian. tom. 11. tr. 6. ref. 4. Ubi pro hoc allegat speciale privilegium Soc. Jesu. Item idem dico de illo qui post sic malè susceptos Ordines exercuit, & in irregularitatem incidit, vel qui licet ritè suscepit, in excommunicatione tamen exercuit, quia si casus est occultus potest Episcopus in eo dispensare, secundum Palaum. Sayr. Pelissar. Caspens. Barbof. & alios quos citat & sequitur Diana, quod pari jure per privilegium de quo supra possunt Regulares. Item virtute ejusdem privilegii, possunt Regulares dispensare in homicidio casuali etiam publico, vel perpetrato ex repentina ira, vel per excessum moderaminis, in defensione. Item in irregulari, causata ex mutilatione, vel defectu lenitatis. Ex defectu natalium, si est occulta. In bigamia, etiam vera ad minores Ordines. Item in omni irregularitate, ex quocunque delicto orta, etiam publico, & deducto ad forum, postquam iudicium fuit finitum, & poena soluta. Quia Doctores concedunt communiter, potest
- Episcopum in his omnibus dispensare. Cum verò concessa sit Regularibus, ea potestas circa dispensationes, quam jus attribuit Episcopis, nec sit ratio cur privilegium loquens generaliter, coarctetur ad unam speciem dispensationis, ideo favorabiliter potest & debet ad omnes extendi. Et ita affirmant Lud. Caspens. in corp. Theol. to. 2. tract. 25. d. 5. sect. 17. Bassæ v. irregul. laritas 15. n. 10. Peliss. in man. regul. to. 2. tr. 4. cap. 3. Hinoios. in direct. regul. decis. v. dispens. secul. Chass. tract. 5. cap. 4. prop. 1. Cruz Rodriq. & alii. Quòd verò Dian. to. 11. tr. 4. ref. 3. dissuadet usum hujus privilegii, ne offendantur Episcopi, non est ratio sufficiens, ad abstinendum totaliter; aliàs abstinendum foret ab omnibus, cum ferè de omnibus offendantur: sed prudentia Confessarii potius committendum putat, ut attentis circumstantiis personarum, & casuum, sic studeat vitare scandalum, & offensam Episcoporum, ut non omittat opera charitatis, & solamen animarum. In quem finem vel maxime concessa sunt Regularibus sua privilegia. Et ipse Diana eod. to. tract. 2. ref. 63. admisit hanc opinionem, cum ibi dicat, posse Regularem dispensare in homicidio casuali. Allegat ad hoc Mart. à S. Joseph. Cordub. Sayr. & Henric. Est autem eadem paritas de aliis casibus, de quibus supra.
- Jul. II. concessit Congreg. Vallisoleæ. Et diversi alii Pontifices aliis Ordinibus facultatem dispensandi in votis reservatis Episcopis. Præterquam in voto peregrinationis ultra duas dietas, est verò dicta spacium 7. leucarum. Roder. to. 1. qu. 69. arr. 3. & 4. Less. lib. 2. de iust. d. 18. c. 40. Cruz. in epis. privil. lib. 2. cap. 6. Deinde Martin. V. concessit etiam hoc votum Regularibus, teste Portel. v. confess. erga. secul. Navarr. in man. cap. 12. num. 79. Et Lopez in pract. crim. cap. 4. Ac tandem Eugen. IV. pra-

in voto, aliud commutare, aliud irritare, nam irritare est actus potestatis dominativa, commutare vel dispensare, jurisdictionis Ecclesiastica, unde v. g. Pater potest irritare votum filii, conjux conjugis, Dominus servi, non commutare vel dispensare. Econtra vero potest Confessorius commutare vel dispensare, non irritare. At Prælati regularis respectu sui Monachi potest & irritare, & dispensare, & commutare. In occurrentia autem casus, satius est commutare, quàm totaliter dispensare, vel irritare.

Quartò. Quòd quisque pro arbitrio potest suum votum mutare in aliquid melius, secundum Panor. *cap. scriptura de vot.* Armill. *v. votum Capuccin. in add. ad Casarub. eod. v. Caiet. in sum. v. voti com. Et 2. 2. qu. 88. art. 12. Valent. d. 6. gen. de iust. quest. 6. par. 7. Sot. lib. 7. de iust. quest. 4. art. 3. Graph. lib. 2. decis. cap. 30* Et plurimos alios apud Sanch. in *op. mor. lib. 4. cap. 53.* Dicentes tunc tantum recurrendum esse ad Superiorem pro commutatione voti, cum in aliquid minus poenitens cupit commutari. Sed ego puto, etiam tunc intervenire debere Superiorem, cum in majus opus commutatur. Quia non liberatur qui solvit rem, etiam meliorem, nisi solvat eam, quam debet *inst. quibus mod. toll. oblig. in imit. & l. 2. ff. si cert. pet.* Ita Innocent. Host. & Joann. Andr. *cap. pervenit. 2. de iure iur. D. Tho. in 4. d. 38. quest. 1. a. 4. qu. ult. Ricard. a. 8. qu. 1. Angel. v. votum 4. nu. 2. Sylv. eod. 4. nu. 7* Et ita videtur colligendum ex *cap. 1. de vot.* Utraque opinio propter suos Auctores, suasque rationes est probabilis.

Quintò. Quòd possunt Regulares dispensare per sua privilegia, etiam in votis reservatis Papæ, in multis casibus Quorum isti sunt præcipui nempe **Primò**, quando votum est dubium, seu illud dubium sit facti, seu juris, positivè vel negativè, & idem

- dem dic, si est incertum. Baun. *tr. 8. de pot. ep. 9. 13. in Theol. mor. Sanch. in op. mor. l. 4. c. 40. & Suar. li. 26. de Rel. c. 26. 20. 2. Secundo.*
- 17 Quando est disjunctivum, & alterutra pars non est reservata, Port. *v. d. n. 14. Tertiò.*
- 18 Quando vovens habuit intentionem obligandi se solum sub veniali. Aulo. *in sum. Dian. v. Episc. jurisd. n. 28. & seq. Quarto. Si vovit ex metu, quamvis levi, sed injusto. Idem ibid. Angel. v. votum quarto n. 9. Gloss. Cardin. Panor. Butr. & alii. cap. veniens, qui*
- 20 *oler. vel vorent. Quintò. Quando petitur dispensatio, non super voti substantiam, sed circumstantiam. Less. lib. 2. de just. c. 40. dub. 18. & Sylv. v. votum quarto num. 3. Sextò.*
- 21 Quando votum deficit à vera voti reservati ratione, qualia sunt omnia conditionalia. Less. & Bauny. *citati. Tambur. to. 2. de jur. Abb. d. 19. q. 2. Dian. 3. p. oper. tr. 5. miscell. ref. 25. Laym. in Theol. mor. lib. 4. tract. 4. cap. 8. Sanch. in sum. to. 1. lib. 4. cap. 40. & 10. 3. de matr. lib. 8. d. 10. & Machad. in perf. conf. tom. 1. lib. 2. p. 3. tr. 1. 4. doc. 3. Et quos ibi citat Lud. à Cruce Trull. Ant. Gomez & Ledesma. Ratio est, quia talia vota non emittuntur ex directo affectu in rem quæ promittitur, sed ad beneficium, quod vovens à Deo petit, & intercedente voto sperat se obtenturum, nihil promissurus aliàs. Quod est causa, ut ejusmodi vota conditionalia non repurentur absoluta & perfecta, sed impura, tanquam à radice imperfecta proficiscientia, puta à deliderio beneficii, quod petitur à Deo, nò ex amore virtutis, seu boni operis, quod vovetur, quæ imperfectio quia imbibitur in substantia taliù votorum, ideo reddit illa imperfecta, & inde dispensabilia. Quando aliquis casus reservatur (inquit Sanch. d. 10. cit.) reservatio tanquam odiosa intelligitur de casu perfecto, & completo in sua specie. Ad hoc autem ut votum dicatur perfectum, in propria specie voti reservati, non sufficit, quòd obligatio*

eius sit absoluta, sed simul requiritur, ut radix eius sit etiam perfecta, nempe ut affectus vovens feratur directè in rem, seu virtutem per votum promissam, & ex solo eius intuitu illam voveat.

Sextò. Circa ipsa vota reservata in in dividuo. Et Primò. Circa transmarinum. Gloss. in cap. ex multa de vot. Graph. 1. p. de cis lib. 2. cap. 31. Sà v. votum. Machado 10. in perf. conf. lib. 2. par. 3. tractat. 14. doc. 9. & quos ibi citat Henricq. Rodrig. & Trull. putaverunt hoc solum esse reservatum, quia ex quo Papa in sap. cit. ex multa. illud solum sibi reservat, censetur aliareliquere Episcopis. Aitque Mach. citat. esse communem. Verum cum Sixt. IV. sua reservet alia quatuor, de quibus supra, in extrav. *Etsi Dominici*. Et illi Authores sint Sixto IV. posteriores, nec poterint ignorare prædictam extrav. necesse est (non scio quo fundamento) ut ascripserint reputaverint alter aliàs scripserint. Sed & item quoad illud idem votum non defuere, qui tenuerint non esse reservatum, nisi quando emittitur in subbidium, & ita videtur colligendum ex textu *c. ex multa cit.* ubi illo obligati appellantur *cruce signati*. Et ita ibi docent Gloss. & Panor. Sà & Graph *supra citati* Bauny in *Theol. mor. tractat. 8. de pot. ep. quæstion. 15.* Quorum opinionem in jure veram dicit Angel. v. votum 4. num. 6. Verum ego contrarium teneo, & esse reservatum, etiam si fiat ex solo motivo Religionis, quod ego colligo ex cap. *veniens de vot.* ubi dispensatur cum illo qui voverat visitare sepulchrum Domini, & ex extrav. Sixt. IV. qui non utitur alio termino, quàm peregrinationis. Et ita tenent Covarr. de pact. 1. §. 3. Lopez lib. 5. v. *terusaleni Less. lib. 2. de just. c. 40. dub. 18. Sylv. v. votum quarto num. 3. Sanch. in sum. lib. 4. c. 40.* & plures alii quos ibi citat.

24. Circa votum ad Compostellam, & ad
 limina Apostolorum, idem tenet Bauny
 supra cit. quod de voto Hierosolymitano;
 sed non scio, quo fundamento, nec puto
 hoc in parte esse audiendum, cum loqua-
 tur contra communem sensum.

25. Circa votum Religionis, intelligitur
 de approbata, & quoad essentialia solum,
 nihil poterit Regularis per privilegia
 dispensare cum eo, qui vovit unam Reli-
 gionem, ut alteram etiam laxiorem in-
 greddatur, juxta Mach. tr. 14. cit. doc. 7. Less.
 26. Sylv. utem citat. Vel dispensare cum illo
 ab obligatione perseverandi, si in Novi-
 tatiu experitur nimiam difficultatem.
 Aulon. supra cit. Mach. & apud ipsum
 Sanch. Sanctarel. Trull. Lud. à Cruce, &
 Sagund. An autem à voto probandi Reli-
 gionem? Sylvest. putat, quod non, sed
 ego puto quod sic, quia votum proban-
 di Religionis - non est votum ipsius Re-
 ligionis.

27. Demum circa votum castitatis, intelli-
 gi debet, de castitate vera, & proprie di-
 cta, eaque perpetua, & sic potest Regu-
 laris dispensare in voto non nubendi,
 non tangendi feminam sacrorum Ordini-
 um, vel castitatis ad tempus. Angel. v.
 num. quarto. num. 9. Sylv. eod. nu. 3. Mach.
 31. tr. 12. cit. doc. 4. Less. Navarr. & alii. Item
 in voto virginittatis, secundum nonnul-
 los, quia virginittas, ut sic, differt à casti-
 tate. Quod Bauny in Theol. mor. tr. 8. de pot.
 q. 1. 3. admittit, postquam virginittas
 hoc dehorata, etiamli per solos tactus im-
 puros. Verum quia ista nomina Virgi-
 nitatis, Castitatis, non nubere, feminam nō
 tangere, & similia alia, solent in cōmuni
 modo loquendi confundi, & usurpari pro
 eodem, quamvis in scholis distinguantur,
 ideo prudens Confessarius debet ante
 omnia attendere, non quibus verbis usus
 est ille qui vovit, sed quam voluntatem

habuit, & quo motivo ad vovendum in-
 stus fuit ad hoc, ut intelligat quomodo se
 gerere habeat. Demum volunt aliqui
 posse Regularem, seu Episcopum dispen-
 sare etiam in voto castitatis absoluto,
 quando subest magnam periculum in-
 continentia, quia in cap. veniens. qui cler. vel
 voventes, hoc conceditur Episcopo, & ita
 tenet Mach. tr. 14. cit. doc. primo. Pro quo
 allegantur ab aliis Abb. Cardin. Butr. &
 alii scribentes, in c. cit. veniens. Cōtra quos
 Sylv. v. votum 4. nu. 3. ex ipso textu cona-
 tur ostendere, Episcopum ibi non dispen-
 sasse sua potestate ordinaria, sed tāquam
 delegatum à Papa. Fortè etiam posset di-
 ci (secundum doctrinam in superiori-
 bus traditam) feminam, de qua in illo ca-
 pit. non fecisse simpliciter votum castita-
 tis, ex amore ipsius virtutis (liquidè prius
 consenserat nubere) sed castitatem ele-
 gisse tantquam medium, quo se liberaret
 malo marito, & nuptiis nimis facile illi
 repromissis, atque ideo votum fuisse im-
 perfectum, & dispensabile. Addit Gloss.
 ibid. illam vovisse ex perturbatione. Non
 inficior tamen quin soleant DD. ex eodē
 c. probare & evincere propositionem po-
 sitam nempe posse Episcopum, virtute
 hujus canonis dispensare in voto casti-
 tatis, quando subest incontinentia mag-
 num periculum, quod similiter dico de
 Regulari. Sed aestimare quando periculū
 sit magnum, & unde, & tantum, ut sit di-
 spensandum, & an remedia debita, & suf-
 ficientia sint tentata, hoc opus hic labor
 est. Addunt aliqui similiter esse licitum
 Episcopo vel Regulari dispensare in voto
 absoluto castitatis ob periculum evidens
 scandali, damni tertii, vel quando non est
 facilis recursus ad Papam. Chast. tr. 1. cap.
 5. prop. 2. ubi pro hoc allegat Cardin. Butr.
 Angel. Cafarub. Sōrb. Portel. Sylv. Sōr.
 Sanch. Henriq. Suar. & Dianam.

CAP.

REGIA
 QUARUM
 ET
 NIMENTARIUM
 N REGILAS
 COLLARIUM
 OSTIOLICUM
 VITIUM